

HIV PrEP – pomembna preventivna metoda

Prof. dr. Janez Tomažič, dr. med., Tomaž Vovko, dr. med., Blaž Pečavar, dr. med., Gabriele Turel, dr. med., Manja Kordiš, dr. med., Maja Pleško, dr. med., Barbara Kokošar, dr. med.

Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, UKCL, Katedra za infekcijske bolezni in epidemiologijo, MFUL

Predizpostavitvena zaščita (PrEP) z zdravilom tenofoviridizoproksilfumarat/emtricitabin (TDF/FTC) je, v kombinaciji z drugimi oblikami preventive, učinkovita in varna dodatna metoda za preprečevanje okužbe s HIV. Primerna je predvsem za osebe, ki so najbolj izpostavljene okužbi. To so predvsem moški, ki imajo spolne odnose z moškimi (MSM), ki imajo nezaščitene receptivne analne odnose, imajo več partnerjev, pogosto uživajo alkohol ali rekreativne droge, so že imele spolno prenosljive okužbe (SPO) itd«. Ob rednem uživanju zdravila je PrEP učinkovit, saj v več kot 90 % prepreči okužbo s HIV (učinkovitost je odvisna od »discipline« jemanja zdravil!).

Režim prejemanja zdravila TDF/FTC:

zdravilo se lahko uživa »vsak dan ves čas« ali pa »na zahtevo« (samo za kratko obdobje):

- 2 tableti TDF/FTC 2-24 ur pred planiranim spolnim odnosom (ali 1 tbl, če je oseba že vzela TDF/FTC pred 1-6 dnevi),
- nato 1 tbl/dan in
- po zadnjem spolnem odnosu še: 1 tbl po 24 urah in 1 tbl po 48 urah od zadnjega zaužitja TDF/FTC pred zadnjim spolnim odnosom.

Možno je tudi daljše neprekinjeno jemanje, saj je zdravilo precej varno, malo je treba biti pozoren na obremenjevanje ledvic, ob dolgoletnem jemanju pa bi se lahko začele pojavljati težave s kostmi v smislu osteoporoze. A trenutno je v fazi raziskav že novo, izboljšano zdravilo, ki bo še bolj varno.«

Pri nas v Sloveniji je bil možen dostop do PrEP-a z vključitvijo v demonstracijski projekt (vključevanje je s koncem 2018 zaključeno). Najpomembnejše je, da z uvedbo tovrstnega programa zdravniki dobimo dostop do ljudi, ki se sicer lahko izmuznejo našemu nadzoru in vplivu. Smisel tovrstnega programa je v tem, da dosežemo najbolj tvegano populacijo in nanjo tudi vplivamo. Poleg testiranja na HIV jih pregledamo tudi na druge SPO in jih v primeru pozitivnega izvida tudi zdravimo, zelo pomembno je tudi svetovanje o varni spolnosti in šele na »koncu« pridejo na vrsto zdravila za preprečevanje okužbe s HIV. Raziskovanci ostanejo pod našim nadzorom in »vzgojnim vplivom«.

Želimo si, da bomo po zaključku naše raziskave uvedli PrEP kot eno od preventivnih metod, ki bo financirana s strani ZZZS in, da bo imel dostop do nje vsak, ki bo to želel oz. mu bomo svetovali, da je tovrstna preventiva zanj primerna.